

Forest Stewardship Council (FSC)

je mezinárodní organizace, která byla založena roku 1993 zástupci dřevozpracujícího průmyslu, environmentálních organizací, obchodníků se dřevem, lesníků, sdružení domorodých obyvatel a odborů z celého světa. FSC je řízeno demokraticky více než 800 členy ze 83 zemí světa.

Základní ideou FSC je podporovat environmentálně vhodné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné obhospodařování lesů, a tím napomoci chránit ohrožené a devastované světové lesy. Za tímto účelem organizace vytvořila systém lesní certifikace.

Logo FSC na výrobku znamená záruku, že svým nákupem podporujete lesní hospodaření šetrné k přírodě a místním lidem. Aktuálně je na světě systémem FSC certifikováno 194 mil. ha lesů a více než 30 000 dřevozpracujících firem a společností.

Kontaktujte nás:
FSC ČR (Fairwood, z. s.)
Kounicova 42, 602 00 Brno
tel./fax: 545 211 383
info@czechfsc.cz
www.czechfsc.cz
www.poznejdrevo.cz

Vytištěno v roce 2016 na FSC papíře.

Vybrané indikátory Českého standardu FSC

Aktuální revidovaný standard, z něhož jsou vybrána a okomentována nejdiskutovanější témata, reaguje v různých ohledech na měnící se situaci v této oblasti a usnadňuje tak lesníkům a majitelům lesa získání certifikátu FSC.

Mechanická příprava půdy

Bylo povoleno větší využití mechanické přípravy půdy, která je nyní umožněna v pružích o maximální šíři 50 cm střídající se s nedotčeným pruhem s minimální šířkou 70 cm.

Holoseče

Nově je možné holoseče použít v polovině plánované mýtní těžby tak, že jejich průměrná (nikoliv již maximální) velikost může dosahovat rozlohy 0,3 ha a velikost jednotlivé holoseče nesmí přesáhnout rozlohu 0,9 ha. To umožní větší flexibilitu při jejich používání v nezbytných případech. Je třeba ujasnit, že v rámci českého standardu FSC se za holinu nepovažuje plocha s přirozeným zmlazením jakéhokoliv charakteru (v clonném a výběrném hospodářském způsobu tedy standard holinu nezná), stejně tak kotlík o průměru shodném jako prů-

měrná výška obnovovaného porostu. Za holoseč není rovněž považován násek o šířce menší než je polovina průměrné výšky porostu.

Stromy k dožití a zetlení

Požadavek na ponechání části hmoty přirozenému rozkladu vyžaduje vytvoření směrnice. Ta určí časový postup výběru vhodných stromů (požaduje se postupné zavedení), vyjasní jaké stromy vybírat (aby se minimalizovaly ekonomické ztráty) a formu jejich výběru (zda a jak značit). Často se zapomíná, že sem patří i stromy ležící, v různé fázi rozkladu, vhodné i z ekologického hlediska. Rozhodně není nutné pravidelné rozmístění po ploše. Obavy z bezpečnostních rizik (pád na návštěvníky lesa) je možné snížit výběrem stromů na málo frekventovaných místech či skácením a ponecháním jako ležícího. Zde je nutno zdůraznit, že platný zákon o lesích umožňuje volný vstup do lesů, ale na vlastní nebezpečí. Důležité je započítat do požadovaného množství všechny stromy ponechávané v porostech z jiných důvodů (porostní pláště, břehové porosty, doupné stromy apod.). U vlastníka do 500 ha se směrnice v papírové podobě nevyžaduje, pravidla výběru by měl v tom případě vysvětlit ústně.

Referenční plochy

Účelem referenčních ploch je porovnání výsledků vlastního hospodaření s výsledky působení přirozených procesů. Je tedy vhodné vybrat plochy co nejbližší přirozenému stavu. Pokud na majetku takové nejsou, je čistě na rozhodnutí vlastníka, jaké porosty do referenční plochy vybere. Samozřejmě musí mít na zřeteli účel výběru, ale může také zohlednit svůj ekonomický pohled (vybrat porosty špatně přístupné, s omezením hospodařením z důvodu ochrany přírody apod.). Nemusí nutně vybírat porosty dospělé, naopak, u mladších porostů je možné sledovat jejich přirozený vývoj. Je třeba zdůraznit, že všechny požadavky Českého standardu stejně jako požadavky na hospodaření v referenčních plochách nejsou nadřazeny zákonným požadavkům.

Místo okamžitého vylišení referenčních ploch (bezzásahových nebo výhledově bezzásahových lesů) je nově umožněno jejich postupné navyšování ze 2 % na 3 % (během 5 let) a do dalších 5 let na 5 % (týká se jen veřejných, tedy státních a obecních lesů, soukromé mohou zůstat na 2 %). Z požadavku kritéria jsou vyjmuti vlastníci do 1000 ha, protože u nich by rozloha referenční plochy (tím spíše několika ploch) neplnila daný účel a výrazněji by ovlivnila celkové hospodaření.

Kroky ke skupinové certifikaci:

1. Zjistěte, jaké požadavky budete muset realizovat – projděte si Český standard FSC a ujistěte se, že vyhovíte jeho požadavkům.

2. Vytvořte skupinu (nebo se připojte do již fungující skupiny) a zvolte vedoucího. Stanovte jeho odpovědnosti, odpovědnosti členů skupiny a podepište zakládající smlouvu skupiny.

3. Vyberte si certifikační firmu.

4. Vytvořte směrnici pro členy skupiny k plnění FSC požadavků.

5. Interními audity vyhodnoťte shodu s Českým standardem FSC a dalšími požadavky systému FSC. Realizujte případná doporučení, která vzešla z interních auditů.

6. Jakmile jsou doporučení úspěšně realizována, pozvěte certifikační firmu k provedení auditu.

Lesní certifikace FSC

Krok za krokem

Ministerstvo životního prostředí

Vychází s podporou Ministerstva životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

FSC®F000207

Na lesy se dnes veřejnost nedívá jen jako zdroj dřeva, ale spíše jako na zdroj dalších, hůře kvantifikovatelných požitků. Tyto požadavky lépe než klasické lesní hospodářství naplňuje přírodě blízké lesní hospodaření a chtějí mít záruku, že nabízené výrobky z takových lesů pocházejí. Důvěryhodnou známkou zohledňující sociální, ekonomické a environmentální aspekty lesního hospodaření je certifikát FSC.

CENA AUDITU

za certifikaci se liší podle velikosti majetku, přírodních podmínek a pohybuje mezi 2 – 30 Kč na hektar a rok. Cena reflektuje náročnost auditu a zahrnuje mimo jiné detailní venkovní šetření, konzultaci se zájmovými skupinami, hodnocení zprávy dvěma nezávislými experty.

Následující text by měl vlastníkům či správcům lesa přiblížit postup, jak začít s PBLH a jak získat certifikát FSC.

1. Rozhodnutí o zavedení PBLH a certifikace FSC

Pokud chce vlastník doklad o kvalitě svého hospodaření např. kvůli požadavkům odběratelů, z důvodu prestiže nebo z důvodu nezávislé kontroly třetí stranou) musí zvážit náklady tohoto procesu. Přímým nákladem je cena auditu. Nepřímé jsou při fungujícím PBLH minimální, nebo naopak zlepšují ekonomiku (např. zvýšení přírůstu dřeva) a také zlepšují zdravotní stav lesů a jejich stabilitu. Dále je nutné posoudit určité zvýšení administrativy (provází každou certifikaci) a způsob svého aktuálního hospodaření.

2. Získání informací o certifikaci FSC

Základní informace týkající se např. délky trvání, náročnosti a přibližné ceny certifikačního procesu, samotných

požadavků na lesní hospodaření apod. podá kancelář FSC ČR. Okolo certifikace FSC stále koluje dost mýtů a zkreslených informací, proto se je snažíme různými způsoby redukovat. FSC ČR proto mimo jiné pořádá semináře pro lesníky nebo individuální schůzky, kde je možné se detailně a osobně seznámit se systémem FSC. Můžete se také obrátit na auditorské firmy, zabývající se certifikací FSC. Ty však nemohou radit svým (budoucím) klientům, jak naplnit požadavky Českého standardu FSC.

3. Porovnání vlastního hospodaření s požadavky standardu

Porovnejte způsob vašeho hospodaření a dokumentaci s požadavky standardu. Tento „interní audit“ vám napoví co byste měli změnit, pokud byste chtěli získat certifikát FSC. Přesto, že Český standard FSC obsahuje okolo dvou set indikátorů, tak mnoho z nich plní čeští lesníci již nyní tím, že dodržují českou legislativu. Pro soulad se standardem není důležitý aktuální stav porostu, ale aktuální způsob hospodaření. Pokud chcete

MALÉ LESY

jsou z pohledu FSC v ČR lesy jednoho vlastníka s rozlohou do 500 ha. Organizace FSC vnímá celosvětově důležité postavení malých vlastníků lesů a jejich obtížnější přístup k přínosům lesní certifikace. FSC pro ně zjednodušila nebo úplně zrušila některé indikátory Českého standardu FSC a umožňuje jim využít skupinovou certifikaci (viz níže).

certifikát získat, upravte své hospodaření a dokumentaci, tak aby byla v souladu se standardem.

4. Výběr formy certifikace

Systém FSC umožňuje individuální certifikaci, o kterou se mohou ucházet všichni majitelé lesů, ale finančně je výhodnější pro vlastníky s rozlohou lesů v řádu desítek hektarů a vyšších. Minimální úkony certifikační firmy při auditu jsou stejně časově náročné, ať už se certifikuje desíthektarový majetek nebo majetek o velikosti sto tisíc hektarů. Proto jsou jednotkové náklady na hektar certifikované plochy výrazně odlišné. Jednotková cena auditu, byť ne lineárně, tak ale klesá s rostoucí velikostí certifikovaného lesa.

Pro menší majetky v řádech tisíců hektarů a méně je vhodná skupinová certifikace. Skupina, sdružující více

členů, vystupuje pod jedním certifikátem a proto jsou nutná vnitřní pravidla fungování skupiny. Skupinu vede jeden subjekt, který komunikuje s certifikační firmou, přijímá a odhlašuje nové členy skupiny a provádí kontrolu plnění požadavků FSC členy skupiny. Významné neplnění požadavků standardu ze strany jednoho člena však může ohrozit certifikát celé skupiny, proto jsou důležité dobré vnitřní mechanismy skupiny a její interní kontrola. Dalším ulehčením při připojení majitele lesa do skupiny je informační servis, pomoc při zavádění certifikace a předání zkušeností od vedoucího skupiny.

Skupiny mohou sdružovat jak výhradně malé lesy, tak mohou vznikat i skupiny smíšené, které sdružují jak velké (nad 500 ha), tak malé lesy (do 500 ha).

PŘÍNOSY SKUPINOVÉ CERTIFIKACE:

- Výrazné usnadnění administrativních požadavků
- Snížení jednotkové ceny
- Snadný přístup k informacím

5. Výběr auditorské firmy

Pokud se rozhodnete pro získání certifikátu, je třeba vybrat akreditovanou certifikační firmu, která provede celý certifikační proces. Na světě působí řada certifikačních firem, avšak zatím pouze dvě mají zkušenost s lesní certifikací v České republice.

Auditorské firmy nesmí svým klientům radit s tím, jak naplnit pravidla certifikace FSC. Úkolem certifikační firmy je zkontrolovat zda plníte pravidla Českého standardu FSC a pravidla týkající se prodeje dřeva z vašich lesů a případně vydat certifikát.

6. Certifikační audit

Podstatou auditu je ověření plnění pravidel standardu. Kontrolována je jak nezbytná dokumentace, tak samotné lesní hospodaření. U větších vlastníků nebo i u menších v případě zájmu se provádí předběžný audit, který ukáže na problematické požadavky, na které se vlastník lesa musí před „řádným“ auditem zaměřit.

Před samotným auditem probíhá konzultace se zájmovými skupinami (např. okolní obce, státní úřady, nevládní organizace, turisté, myslivci, ornitologové apod.). Tyto zájmové skupiny mohou dávat auditorům připomínky a komentáře k lesnímu hospodaření subjektu, který podstupuje certifikaci FSC. Jsou-li relevantní k tématu FSC, pak je musí auditor během auditu vypořádat.

Při samotném auditu jsou kontrolovány dokumenty týkající se vlastnických vztahů k lesům, hospodářská evidence, lesní hospodářský plán a další související doklady.

Následuje kontrola v terénu, kde se ověřuje plnění hospodářských požadavků týkající se např. obnovy a těžby

lesa, dodržování české legislativy a také systém a kvalitu řízení lesního hospodaření. Během celého auditu jsou dotazováni jak zaměstnanci a dodavatelé prací, tak i místní lidé a obyvatelé.

DÉLKA AUDITU

je různá podle velikosti majetku. Pokud nejsou zjištěny větší nedostatky, tak obdržíte certifikát s platností na 5 let s nutností projít každý rok auditem. Po pěti letech je možné prodloužení platnosti certifikátu na další období. Audit probíhá jednou ročně až na výjimky, kdy jsou certifikovány malé lesy (do rozlohy 500 ha) nebo skupiny malých lesů a předchozí audit neshledal nedostatky. Potom může být audit jedno u za dva roky.

Výstupem z auditu je obsáhlá zpráva, která je připomínkována vlastníkem lesa. Je v ní popsán průběh auditu a případně i zjištěné nedostatky. Její shrnující část, bez citlivých údajů, je veřejně přístupná. Pokud nejsou při hlavním auditu shledány velké nedostatky nebo jsou nalezeny pouze malé neshody, tak může být certifikát udělen.

Certifikace je velmi komplexní záležitost, která při prvním shledání nemusí být zcela jasná proto nás neváhejte kontaktovat v případě doplňujících dotazů!